

B/ Odluke stranih sudova i arbitraža

ENGLESKI APELACIONI SUD

Presuda od 18.XII 1981.

"The Eletherios" i "Grecian Legend"

Vijeće: L.J. Eveleigh, L.J. Kerr i Sir George Baker

PRIVREMENA NAREDBA U POGLEDU TERETA NA BRODU

/Marewa injunction/

Teret trećih osoba na brodu ne može se zaustaviti, ali bi se mogao zaustaviti u skladištu - Načelo vrijedi za teret na brodu ugovorenom za putovanje - Ostaje neodlučeno da li se to odnosi i na brod ugovoren na vrijeme

Tužiteljica /Glaxia Maritime S.A, švicarska tvrtka/ ishodila je protiv tužene Metalimportexport privremenu naredbu zaustavljanjem njenog tereta na brodu treće stranke, Ocean Blue Compania Naviera S.A. /panamsko poduzeće/ radi tražbine koju je tužiteljica imala protiv tužene. Tužiteljica je bila spremna položiti jamčevinu za moguće štete strankama. Radilo se o brodarskom ugovoru na putovanje.

Prvostepeni sudac Neill dopustio je privremenu naredbu uz jamčevinu. Apelacioni sud je ukinuo tu privremenu naredbu. Naredba je glasila na zaustavljanje tereta na brodu "Eletherios", koji se sastojao od 11.000 tona ugljena namijenjenog Južnom Walesu. Učinak te odredbe suda bio bi da se brod "Eletherios" ne može micati iz luke, a kako se radilo o predbožićnom vremenu, to je djelovalo ne samo na imovinske odnose nego i na kretanje posade. Stoga Apelacioni sud u sva tri votuma naglašuje to da ne smije biti zloupotrebe "Marewa" naredaba s obzirom na treće stranke, kojih se odnos stranaka spora ne tiče. Sasvim je drugo kada se zaustavlja teret u skladištu ili polog u banci, a drugo kada se zaustavlja brod radi tereta na njemu. Nema opravdanja za imobilizaciju imovine treće stranke koje se spor ne tiče, a to posebno vrijedi kada se radi o brodu u

brodarskom ugovoru na putovanje. Ovaj slučaj se tiče samo broda na putovanje, iako jedan od sudaca smatra da ostaje dvojbeno da li bi i kod ugovora na vrijeme vozarina prema brodovlasniku tekla za vrijeme dok bi bila na snazi privremena naredba. Slučaj na koji se pozivao postupak u ovom predmetu bio je spor "Clipper Maritime Co. of Monrovia v. Lineralimportexport" /1981/, a ukojem je zaustavljen teret na brodu /isti je bio tuženi/, pa je sudac Goff odobrio zaustavljanje uz jamčevinu prema lučkoj vlasti, jer se radilo o njenim zahtjevima koji su slijedili iz zaustavljanja broda. Međutim, u tom se sporu radilo o brodarskom ugovoru na vrijeme, a osim toga brodovlasnik se nije pojavio pred sudom niti usprotivio "Marewa" naredbi. Jedan od votana, Sir George Baker, citira suca Goffa u spomenutom slučaju "Clipper", koji je rekao kako se Trgovački sud trudi da služi privrednoj zajednici /"commercial community"/, a napose kod primjenjivanja sudbenosti u "Marewa slučajevima", a da se kod toga zadrži ne umu interese nevinih trećih stranaka /"takes account of the interests of innocent third parties"/. Dosljedno tome je privremena naredba ukinuta.

/LIR 1982, 1,4, str.351/

E.P.

Još o "Marewa" injunction - tj. privremenim naredbama pred engleskim sudovima

Prikazana presuda ponovno se vraća na granice privremenih naredaba, a u pomorskom poslovanju i dosadno tome je naročito važno koje granice postoje za privremene naredbe zaustavljanja prema teretu kada je teret vlasništvo tuženoga, a brod vlasništvo treće osobe. U presudi citirani slučaj "Clipper Maritime Co. of Monrovia v. Metalimportexport" /"Marie Leonhardt"/1/ /1981/ bavio se pitanjem što biva kada je teret ukrcan na brodu koji je čarteriran na vrijeme, pa je dopustio, svakako uz jamčevinu, takvu mjeru, ali za vrlo određenu štetu /lučke pristojbe za zaustavljeni brod/, i bez protivljenja brodovlasnika. Nije sigurno da li bi prikazani slučaj bio i u slučaju ugovora na vrijeme jednako riješen /barem prema dictumu u votumu L.J. Kerr/, ali je na temelju prikazane rješenja sigurno da se "Marewa" neće moći primijeniti kod ugovora na putovanje, razumije se bez pristanka brodovlasnika. Naime u "Marie Leonhardt" ne samo da se nije brodovlasnik pojavio, nego je dapače interesirano lučko poduzeće inzistiralo i postiglo primjereno jamstvo za gubitak na zaradi

i za eventualne potrebne premještaje zaustavljenog broda. Sve to daleko lakše pristaje na brodarski ugovor na vrijeme nego na brodarski ugovor na putovanje. Sama sigurnost novčanog prometa i prometa brodova u Engleskoj nije bila postavljena u "Marie Leonhardt" kao što se postavila u "Eletheriosu", tj. u ovom slučaju, a i kako se postavila u "Z. Ltd. v. A-Zand AL-LIC.A."/1982/.^{2/} Već u rješidbi Kuće lordova "The Siskina"^{3/} su uvjeti za privremenu naredbu koja se tiče inozemaca naglašeno vezani uz uvjete za englesku podsudnost u meritumu spora, a Apelacioni sud je u "Genie", "Angelic Wings" i "Fytia"^{4/} dao sasvim određene direktive o tome kada i kako se privremene naredbe tipa "Marewa" mogu donositi.^{5/} Gore prikazani slučaj "Eletherios" pokazuje kako se i sam apelacioni sud drži svojih precedenata, tako da se sada mogu vidjeti posve jasne konture granica "Marewe", napose u pomorskom prijevoznom poslu u kojemu bi "Marewa" mogla odigrati sasvim negativnu ulogu u pomorskom prometu kada ne bi bila primijenjena selektivno na terete. Ostaje da se vidi kako će se privremena naredba na teretu ostvarivati kada se radi o ugovorima na vrijeme, jer ovaj slučaj za takve slučajeve ne daje jasan odgovor.

E.P.

1/ V. LLR 1981, 2, str.458.

2/ V. LLR 1982, 1, str.240.

3/ V. LLR 1977, 2, str.397.

4/ V. LLR 1979, 2, str.104 i UPPFK br.84, 2, str.56.

5/ V. E.P, Privremene naredbe u engleskom pravu, UPPFK br.84, str.56 i d.